

Sygn. akt II AKa 149/12

Sygn. akt II AKa 149/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2012r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie - II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Anna Prokopiuk

Sędziowie: SA – Barbara Lubańska-Mazurkiewicz

SA – Paweł Rysiński (spr.)

Protokolant: – sekr. sąd. Kazimiera Zbysińska

przy udziale Prokuratora Gabrieli Marczyńskiej-Tomali

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2012 r.

sprawy z wniosku M. P. w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia – z art. 11 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991 r. (Dz. U.

Nr 34 p. 149)

na skutek apelacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w. W.

z dnia 8 lutego 2012 r. sygn. akt VIII Ko 189/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w. W. do ponownego rozpoznania;

zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii adw. D. P. kwotę 147,60 zł (w tym VAT) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego z urzędu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.

UZASADNIENIE

M. P. wniósł o odszkodowanie i zadośćuczynienie w trybie art. 11 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne ... (Dz. U.

Nr 34, poz. 149) za aresztowanie w sprawie IV K dor. 640/82 w której to, wyrokiem z dnia 8 grudnia 1982 r. został przez Sąd Wojewódzki uniewinniony od popełnienia czynu z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 1 ust. 1 Dekretu z 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 8 lutego 2012 r. oddalił wniosek w całości.

Apelację od niego wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając orzeczeniu obrazę prawa materialnego, a to art. 1 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991 r. przez przyjęcie, że sam udział w manifestacji niepodległościowej nie jest wystarczający do uznania za wyczerpujący dyspozycję działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego i wniósł o uwzględnienie wniosku w postępowaniu odwoławczym, bądź uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zarzuty apelacji okazały się trafne – w konsekwencji zaskarżony wyrok nie mógł się ostać.

Istotnie, uprawnienie wnioskodawcy oparte jest o przepisy art. 1 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy. Został on uniewinniony od czynu zarzucanego w akcie oskarżenia, a polegającego na braniu udziału w zbiegowisku publicznym, którego uczestnicy dopuścili się gwałtownego zamachu na mienie i funkcjonariuszy sił porządkowych. Zdarzenie powyższe miało miejsce w dniu 10 listopada 1982 r., w przeddzień nieuznawanego wówczas Narodowego Święta Niepodległości. Władze stanu wojennego usiłowały nie dopuścić do manifestacji, a następnie stłumić ją siłą przy użyciu sił porządkowych. Doszło do zamieszek w czasie których milicja atakowała manifestantów i zatrzymywała ich. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie budzi żadnych wątpliwości, że manifestacja 10 listopada 1982 r. miała charakter niepodległościowy, sprzeciwiający się ówczesnym niedemokratycznym władzom i wprowadzonemu przez nie stanowi wojennemu, a jej uczestnicy nie tylko, jak chce Sąd I instancji, wyrażali swe poglądy czy manifestowali uczucia, ale czynnie sprzeciwiając się żądaniom zaprzestania niepodległościowej demonstracji – zostali w następstwie oskarżeni o „dopuszczenie się gwałtownego zamachu na mienie i funkcjonariuszy sił porządkowych”.

Te fakty, powszechnie znane i nie wymagające dowodu (art. 168 k.p.k.), w ogóle nie zostały dostrzeżone i rozważone przez Sąd I instancji. Prowadzić to może do konstatacji, że czyn zarzucony wnioskodawcy w akcie oskarżenia pozostawał bez związku z historycznymi realiami ówczesnego czasu, a był zwykłym przestępstwem kryminalnym i to motywowanym pobudkami chuligańskimi. Taka interpretacja zachowania wnioskodawcy jest ułomna i nie mogła być podzielona przez Sąd odwoławczy, dlatego zaskarżony wyrok należało uchylić.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Okręgowy winien rozważyć wyżej wskazane rozumienie zachowań uczestników manifestacji z 10 listopada 1982 r., w kontekście znamienia „związania czynu zarzucanego z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego” – art. 1 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991 r. oraz zważyć, czy gdyby doszło do skazania wnioskodawcy zachodziłyby, po myśli art. 11 ust. 1 ustawy, przesłanki do stwierdzenia nieważności tego orzeczenia. Rozważając tę kwestię będzie Sąd miał na względzie nadto wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 16 marca 2011 r. – sygn. akt K 35/08 w sprawie dekretu o stanie wojennym.

Swój pogląd na powyższą kwestię winien Sąd należycie uzasadnić. Jeśli uzna, że spełnione są przesłanki z art. 1 ust. 1 i z art. 11 ust. 1 ustawy rozważy, czy wnioskodawcy przysługuje odszkodowanie (czy poniósł on szkodę wskutek aresztowania) – jeśli tak, ustali jej wysokość oraz rozważy wysokość przysługującego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Z tych wszystkich przyczyn, dzieląc zarzut apelacji, zaskarżony wyrok należało uchylić, a sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.